

Khi Trường - Viện bắt tay, vườn - ao - chuồng hồi sinh

LÊ MINH HOAN

**GỢI MỞ CHƯƠNG TRÌNH HỢP TÁC ĐÀO TẠO TÍCH HỢP GIỮA
TRƯỜNG ĐẠI HỌC TIỀN GIANG VÀ VIỆN CÂY ĂN QUẢ MIỀN NAM**

Có lần ghé qua một hợp tác xã ở Đồng bằng sông Cửu Long, người nông dân nói vui: “Hồi trước học là để thoát ly ruộng đất, giờ học là để biết cách bám ruộng cho tử tế!”.

Câu nói mộc mạc mà chan chứa bao đổi thay trong tư duy giáo dục – từ xa rời thực tiễn, nay đang trở về để gắn bó, để kiến tạo.

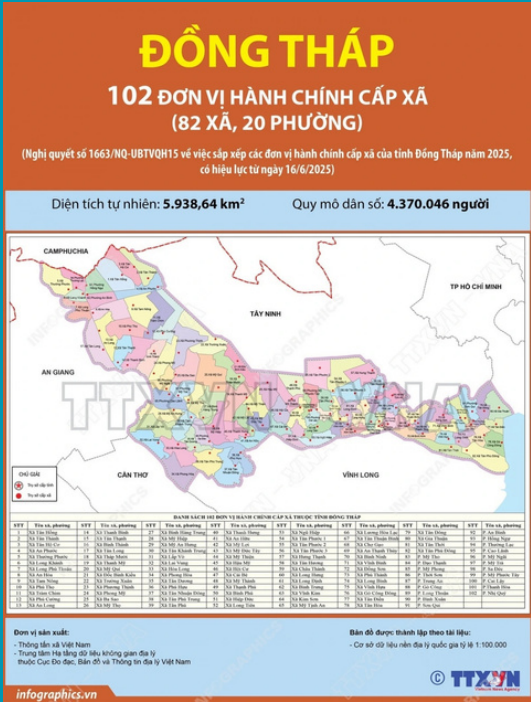

Tác giả chia sẻ cảm xúc với những thành viên của Hợp tác xã dịch vụ nông nghiệp sinh thái Quyết Tiến. Ảnh: Lê Hoàng Vũ (Tháng 1/2025)

Sau khi hợp nhất tỉnh Đồng Tháp và Tiền Giang, vùng đất mới mở ra nhiều cơ hội cho sự phát triển nông nghiệp thông minh, sinh thái và bền vững. Trên địa bàn này, Trường Đại học Tiền Giang và Viện Cây ăn quả miền Nam, một đơn vị đào tạo và một đơn vị nghiên cứu, giờ đây không thể đứng riêng rẽ, mà nên “bắt tay” để cùng kiến tạo hệ sinh thái nhân lực nông nghiệp cho cả vùng.

Thay mặt Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn ký Nghị quyết số 1663/NQ-UBTVQH15 về việc sắp xếp các đơn vị hành chính cấp xã của tỉnh Đồng Tháp năm 2025. Nghị quyết có hiệu lực từ 16/6/2025. Theo đó, sau khi sắp xếp, tỉnh Đồng Tháp có 102 đơn vị hành chính cấp xã, gồm 82 xã và 20 phường.

Hợp tác giữa Trường Đại học Tiền Giang và Viện Cây ăn quả miền Nam nên được định hình theo tư duy tích hợp - đào tạo đa tầng

Học không chỉ để biết, mà để hành, để sống cùng nông thôn

Trường là nơi gieo hạt mầm tri thức. Viện là nơi thử nghiệm và chuyển giao tiến bộ kỹ thuật. Nếu cùng nhìn về một hướng, giữa Trường và Viện sẽ hình thành một “vòng tròn sáng tạo”, nơi sinh viên không chỉ học lý thuyết mà còn “chạm tay vào vườn cây, ao cá, chuồng trại”.

Bài học từ thế giới: “Trường không tường rào - Viện không cổng sắt”

Ở Hà Lan, quốc gia có diện tích nhỏ hơn nhưng lại là cường quốc xuất khẩu nông sản, Trường Đại học Wageningen hợp tác chặt chẽ với Viện nghiên cứu và các doanh nghiệp nông nghiệp. Mỗi sinh viên là một mắt xích trong hệ sinh thái đổi mới - từ học, làm, đến thương mại hoá.

Tại Nhật Bản, các “Trung tâm học tập cộng đồng” kết nối trường học, viện nghiên cứu, chính quyền địa phương và nông dân, nơi người trẻ học từ người già, người già truyền nghề cho người trẻ, và tri thức lan tỏa như mạch nước ngầm trong cộng đồng.

Những mô hình đó có thể gợi ý cho mối quan hệ giữa Trường - Viện tại vùng đất mới Đồng Tháp: Không chỉ là hợp tác hành chính, mà là cùng nhau học hỏi, cùng nhau làm việc, cùng nhau phụng sự cộng đồng nông dân.

Gợi ý chương trình hợp tác: Không phải đào tạo lại, mà đào tạo lại cho đúng

1. Chương trình liên thông đào tạo - nghiên cứu - khởi nghiệp

- Sinh viên năm cuối được tham gia các đề tài nghiên cứu cùng cán bộ Viện.
- Hình thành các nhóm sinh viên, nhà khoa học, nông dân cùng thử nghiệm mô hình mới.

2. Trung tâm học tập tại hiện trường

- Xây dựng “vườn mô hình, ao mô hình, chuồng mô hình” ngay tại Viện hoặc điểm vệ tinh, để vừa dạy vừa làm, vừa ứng dụng vừa nhân rộng.
- Tạo trục kết nối với các huyện trọng điểm cây ăn trái (Cai Lậy, Cái Bè, Chợ Gạo, Cao Lãnh...) và vùng chuyển đổi sinh thái.

3. Chương trình đồng hành cùng nông dân - cùng cộng đồng

- Mỗi sinh viên là “cánh tay nối dài” của Viện, hỗ trợ tập huấn, khảo sát, truy xuất nguồn gốc, quản lý sản xuất nông sản.
- Mỗi nhóm sinh viên - giáo viên - nhà khoa học lập “Trạm tri thức nông nghiệp” tại các xã điểm.

Học để phụng sự, đào tạo để gìn giữ di sản nông thôn

Đồng Tháp là vùng đất nhiều phù sa, nhiều cây trái, và cũng nhiều khát vọng. Nhưng để vùng đất ấy phát triển bền vững, thì không thể thiếu nguồn nhân lực biết ứng dụng khoa học, biết tôn trọng quy luật tự nhiên, biết lắng nghe nông dân, và biết yêu mến đất đai như yêu chính quê hương mình.

Chương trình hợp tác giữa Trường và Viện, nếu làm đúng, không chỉ tạo ra kỹ sư nông nghiệp, mà tạo ra những **“nhà truyền cảm hứng cho nông nghiệp”**, những **“kỹ sư của hy vọng”**, những người giúp nông thôn không chỉ là nơi sản xuất, mà là nơi đáng sống, là di sản văn hoá – sinh thái của quốc gia.

Một ngày nào đó, sinh viên tốt nghiệp từ chương trình này sẽ quay lại chính quê hương mình, không phải để xin việc, mà để tạo việc, tạo ra sự khác biệt cho vùng đất nơi mình sinh ra.

Và biết đâu, giữa một vườn cây sum suê hay bên con rạch đầy cá, có người nông dân đang tự hào kể: **“Thằng nhỏ học Đại học Tiền Giang, thực tập ở Viện Cây ăn quả, giờ về đây mở được cả một chuỗi cung ứng trái cây sạch rồi đó nghen!”**.

LÊ MINH HOAN